

Manolis Kogevinas: "Barcelona ha de tenir aigua de més qualitat"

És codirector del Centre de Recerca en Epidemiologia Ambiental (CREAL), que estudia la composició de l'aigua que arriba a les aixetes de Barcelona i la seva qualitat.



Manolis Kogevinas. Foto: SANTIAGO BARTOLOMÉ

ÀNGELS GALLARDO

--Situï la qualitat de l'aigua de Barcelona, entre les ciutats europees.

--És una de les tres pitjors d'Europa occidental, junt amb algunes d'Itàlia i Portugal. Si la comparem amb la de països que tenen aigua amb microbis, com Bangla Desh o l'Índia, podem dir que els compostos químics que conté l'aigua de Barcelona són un mal menor. És pitjor patir epidèmies de còlera. Però Barcelona no pot tenir com a referència països del tercer món.

--¿I què és aquest mal menor?

--Parlo dels nivells de trihalometans (THM) que conté l'aigua. Són uns compostos químics que sorgeixen al desinfectar-la amb clor. La matèria orgànica, la brutícia, reacciona a l'entrar en contacte amb el clor i produeix fins a 600 compostos. Els més importants són els THM, unes substàncies que, sabem amb seguretat, són cancerígenes en animals. Provoquen mutacions.

--¿I diu que és pitjor que hi hagi epidèmies que el risc de càncer?

--Clarament pitjor. Una epidèmia de còlera afecta milions de persones immediatament, mentre que el risc de càncer depèn del grau d'exposició a aquestes molècules. El problema és que tots estem en contacte amb l'aigua, i tota la vida. Per això hem de cuidar que tingui un nivell de contaminació acceptable.

--¿Qui fixa aquest nivell acceptable?

--L'Organització Mundial de la Salut (OMS), que classifica els THM com a cancerígens en animals, diu que un litre d'aigua potable per a consum humà no ha de contenir més de 100 micrograms d'aquests compostos. La UE va recomanar el 2004 no superar aquest mateix nivell, encara que va concedir a Espanya una moratòria: fins al 2009 podem arribar als 150 micrograms per litre. L'any passat, algun barri de Barcelona i l'àrea de Sabadell van superar aquestes límits uns quants dies.

--¿És possible evitar els THM?

--Si es desinfecta l'aigua amb clor, no. Però se'n pot reduir els nivells. Hi ha països, per exemple Holanda, que potabilitzen l'aigua amb filtracions que necessiten poc clor, o cap. A França, la Gran Bretanya o Alemanya tenen cinc vegades menys concentració de THM que aquí.

--¿Clorar és la millor desinfecció?

--El clor és el més barat. Va ser un avanç enorme per a la salut pública de fa cent anys. Elimina bé els microbis, però produeix aquests compostos. A Catalunya hem d'aspirar a no tenir ni epidèmies ni THM.

--¿De qui depèn?

--De les potabilitzadores i de l'Administració. De la tècnica de desinfecció i de la qualitat de l'aigua. Els rius de la costa mediterrània, i tots els catalans, són els més bruts d'Europa. Quan vas a les plantes de potabilització i veus l'aigua que els entra, comproves que aquestes indústries fan gairebé un miracle. És marró i amb bombolles. Horrible, perquè aquí ho llencem tot als rius. Ells ens donen aigua neta, però han de baixar els nivells de THM.

--¿Les potabilitzadores què diuen?

--Agbar, la més gran, assegura que el 2009 els nivells de THM de l'aigua hauran baixat. I Agbar és una companyia seriosa que fa mesuraments exhaustius.

--Llavors ¿l'aigua de Barcelona és potable però de mala qualitat?

--Legalment, és potable. Això no vol dir que sigui saludable. Una aigua és potable si s'ajusta a les normes establertes per la UE sobre agents químics i microbiològics. I la de Barcelona els compleix, llevat aquestes incursions que superen els THM. Però la qualitat no és bona. Barcelona ha de tenir aigua de més qualitat.

--¿És potable però no innòcua?

--Exacte. Els polítics han de dir oficialment que l'aigua de Barcelona no és cancerígena. Però no sóc un polític, sinó un investigador que va presidir el grup de l'OMS que avaluava aquests compostos, i afirmo que hem de baixar els nivells de THM perquè sí que són cancerígens a llarg termini. Els governs apliquen tard el que han vist en recerca.

--¿Qui beu aigua envasada evita tots aquests compostos químics?

--Redueix l'exposició, però no els evita. Els THM passen a través de la pell al dutxar-te, els inhales quan respires i te'ls empasses si beus aigua de l'aixeta. Les dues primeres vies d'absorció són pitjors que la tercera.

--¿I si es filtra l'aigua de la casa?

--És molt car i no tots els filtres eviten els THM. Hi hauries d'incloure l'aigua de la dutxa i la de fregar els plats. Això és una bogeria. S'ha de buscar una solució comunitària. I relativitzar. També és cancerígen l'aire de les ciutats, i la carn a la brasa desprèn hidrocarburs. No es pot evitar per complet l'exposició a agents cancerígens.

--¿Quin és l'acte més arriscat?

--Nedar en una piscina clorada. Les estem investigant. L'aigua de les piscines està neta, però respires a pocs centímetres de l'aigua el vapor que concentra més agents volàtils. I l'absorbeixes per la pell. ¡Ep!, la natació és molt bona. Però les piscines es poden desinfectar d'una altra forma.